

Rewşenbîr
(Behaneyin Taybet)

Xoşman Qado

www.buyerpress.com

buyerpress

buyerpress

buyerpress@gmail.com

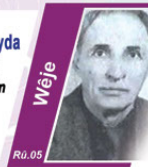

00905368908545

Mihemedê Cemilê Seyda
Cara Yokem e Ku Hûn
Vê Hevpeyvinê Dixwînin

Rû.03

**Me Ji Hev Re
Digot**
Hezen Hîyer (Kurd)

Rû.05

*280 Ramyar, Nivîskar, Helbestvan,
Romannivîs, Siyasetmedar, û Textor
Çûn.. Çûn.. Çûn ...*

Erê Ji Amûdê Bûn

*Sînema Amûdê
1960 - 2014*

Rûpela pêşi ji rojnameya

Bûyerpress bi sponseriya

GAZIYA MÎDIYA

Salih Gişti

رەسەنە نەوێرە ئاوازی سالیح گەشی

Tim Serok..Serok..!

Balkêş e ku tim û tim serokên partiyên li her deverê amade bin. Nimûne gelek in, her du rêkeftinên Hewlêrê, û li dawî rêkeftina Duhokê wek nimûne. Ta di civînên ENKS de jî tim serokên partiyên amade ne, neku endam in din, rewşên bir an jî nûner in din jî aliya partiyên ve amade dibin. Ango parti di kesayetiya serok de qambostî dibin.

Tê çi wateyê? Bawerî bi endamên din nayê, endamêkî din wek serok zana û jî tune. Serokê partiyê bi tenha dizane guftûgoyan bike, movikên siyasatê verêşe.

Her kes dizane ku yekemîn partî di sala 1957'an de li Rojavayê Kurdistanê(R.K) hatiye damezrandin, ana û em di sala 2014'an de ne, bêti jî 33 partiyên hene(me lêkolîn û belav kiriye), ew jîmara zêde û perçebûn û veqetandinên nerewa yê ku qewimîne tèn yek wateyê; hevdu wek kes qebûl nekirine, li hev guhdarî nekirine, kurdayetî nekirine(bêti kesayeti ye), bawerî bi hev du neanîne. Nimûne: di rêkeftina Duhokê ya dawî de çar serok amade bûn ku di salên dawî de jî yek partiyê cuda bûne.

Ji ber ku li Holenda dijim, dizanim bê endamên partiyên di çî qonaxan re derbas dibin, taku dibin serok û berpirsyar û siyasemedarên baş. Heçê meyla wî/wê li ser siyasatê hebe di ciwanîya xwe de partiyekê li gor fikra xwe dibijêre û dest bi çalakiyan dike, siyasatê dixwîne, hin jî wan beşên bi siyasatê ve têkildar di zankoyan de dixwînin, û pêre jî dest bi xwendina pirtûkên siyasî û korsên siyasatê vedikin, jixwe tim çalak û bi çalakiyan radibin. Nefsa wan piçûk e, berjew-

endiyan giştî tim û tim didin pêş, tim jî di bin çavdêriya endamên din de dene. Eger endamêk şaş û rexne dibe, û bi hesanî dikare bê qewitandin, taku serokê partiyê be jî. Serokên partiyên, Serokwezîr, berpirsyarên mezin di bin çavdêriya timî dene û tèn rexne kirin. Li ba me, li Rojavayê Kurdistanê bêti welatparêzî tèn meşandin, û welatparêzî ne siyasat e. Bêti kîr û pirs-girêkên kesên bûne egera perçebûnan û zêdebûna partiyên, jixwe ku parti zêde dibin, serok û pirs-girêk jî zêde dibin. Serok û partiyên ku ana li R.K hene, hemû jî hev û du cuda û perçe bûne, ne li ser bingeh in fikrî û niştimanî, bêti jî ber egerên kesayeti û nezani cuda û perçe bûne, çimkî cudabûn di rêbaza û armançên wan de tune, di sala wek hev in û di her tiştî de dişibin hev.

Di nav partiyên me de bawerî tune, eger heba wê ne tim serokên partiyên li her deverê amade bibûna, bêti endamên partiyên kolektîvîyê dikin, rêncubên jî serok re dikin, û jî ber wê siyasat bi pêş ve naçe. Ta parti û parti jî li hev nakin, wek şerê li ser kursiyên di ENKSê de, di wexta ku gelê me koçber dibe, Kobani wêran dibe û herêm bi giştî ser û binî hev dibe.

Eger gotina me nerast be, çima em nivîs û gotarên serokan di medyana kurdî de nabînin û navxwînin, çima nikarin gotar û şîroyeyan binivîsin, çima di medyana civakî de neçalak in û bir û boçûnên xwe navnîvîsin û şîroyeyan nakin, belkû newêrin derkevin pêşberî xelkên xwe. Belkû hinan jî wan di jiyana xwe de pirtûkek siyasî naxwendine. Jixwe em nabêjin çima bi zimanê kurdî navnîvîsin, û niza-

Qado Şerîn

nin bi kurdîyek paqî û zelal bi-xavîvin. Ta di axaftin û hevpey- vînan de nîzaniyan bersivên siyasî û bûş bidin, nimûne: pirs ji berpirsyarêkî tèn kirin: ta ana we xwe jî bo pêkanîna rêkeftina Duhokê amade nekiriye? Dibêje: aliya din jî xwe amade nekiriye...hnh. Gelê kurd bêhêvî bûye, heçê bawer nake ku gelê kurd li R.K jî parti û serokan xemsar û bêhêvî bûye, bila lêkolîn bike, jî ber jîmara partiyên a zêde û dîtî û amadebûna eynî kes û serokan li her deverê, jixwe tiştêkî jî çareser nakin, nimûne: berdana girtiyên kurd ên di zindanan aliya din jî rêkeftina Duhokê. Gelê kurd jî kiryar û Zûtiya wan xemsar û bêhêvî bûye. Pirs-girêka herî mezin ew e, ku hemû serok û parti texmîn dikin ku ew serokê hezkiyî û partiya herî mezin e, û ku ne bi rêya serok û partiya wan be Kurdistan rizgar nabe. Texmîn dikin ku hebûna wan pêwîstiyekê dirûki ye. Em jî dibêjin: heçê jî bo berjewendiyên giştî bike, tim xwe nade pêş, jî xwe dadixe û dixwe da ku lihevhatin û dilxweşî peyda bibe.

Bi texmîna min, serokên partiyên bêti jî çareseriyên, bûne pirs-girêk. Em bi hewceyî guhertinên mezin in. Li dawî, "welatparêzî nesiyaset". Her kes dikare welatparêz be, lê her kes nikare siyasetmedar be.

Rewşênbir (Behaneyin Taybet)

Têye zanin ku rewşênbir hişê civaka xwe ye, jî ber ew jî ali-yekî ve têgihştina pêvajoya pêşketinê baş dizane, û jî ali-yekî din ve eş û pirs-girêkan jî baş dizane. Lê gelo ta çî astê ew pênasîn çihê xwe di civaka me yî kurdî de dibîne, nexa-sim li Rojavayê Kurdistan. Ger em bibêjin ku rêjîma Sûriyayê bi siyasatin pir qirêj bandor li civaka kurdî kir, û di nav de rewşênbir, ew rêjîm her tişt qedexe kir, û tenê buhêrekek hişt da ku rewşênbir kar û xebatên xwe bikin, jixwe tim behaneya kesê rewşênbir ev bû, ku çî derfet li pêşiya wan tune ye, û divaye ku bi wî şeweyî bin-şeweyê ku wan durrî civaka wan bibe- jî ber dezgehên kurdî yên ku girêdayî partiyên bûn, ne di asta hişmendîya wan de bû, pê re zimanê kurdî di nav wan behaneyan de wenda bû, û zimanê erebî bû nûnerê kesayetiya wan î seqet, û bûn xwedî ezmûnek û ciyawaziyek taybet di nivîsên zimanê erebî de, ew jî, jî ber bikaranîna hest, hiş û têgehên ziman û civaka kurdî. Têvî ku di heman demê de bi dehan kesên rewşênbir hebûn, berovajî wê rewşê, buhêrekek din jî xwe re dîtî, û kar û xebatên xwe jî bo ziman, çand, dirûk û civaka kurdî kirin, ligel hemû zehmetî û astengiyên ku dihatin pêşiya wan.

Ew rewş pir tevlihev e, jî ber ew qonax hêja ye gellek lêkolînan, û jixwe em ne dadgeh in jî bo dadgehkirina mirovan, tenê pêdivî bi helwestan durist, ango, gerek e ku deriyê rexne bi awayekî zanistî li pêşiya wan rewşan vebe. Lê çawa ku em aniha li ser heman rewşê rawestî, de çî guhertinên mezin wê tune bin, dibe ku behane bîn guhertin, lê sedem her dimîne ew, bercewendiyên kasayetin seqet, ku ta roja îro nikaribûn bîngehek durist jî hişyariya civaka kurdî re pêşkêş kirib- anan, lewra rev jî wan re çare-seriya herî hesan bû, da ku tûkûncên xwe bi rengêkî dîtî jî civaka xwe re diyar bikin. Îro roj rêjîm li Rojavayê Kurdis- tanê nema, ger li deverna jî hebe, ew bê rol e, û çî bandoreke wê yî xuwayî tune ye, lê rewşênbiran behaneyeke din jî xwe re dîtî, ew e ku dest- hiladariya partiyane rê nade ku em bi rehetî karên xwe bikin, tevî ku gellek navend, rêxistin, komelê û yekîtî hatin damezrandin û ku xebatin berfreh di bin siya ve dest- hiladariya nû de kirin, jixwe astengî û pirs-girêk hebûn, ev ne tiştêkî veşartî ye û ne jî tiştêkî seyr e, lê pers ew e, gelo rewşênbir li hembrî desthiladariyê raneweste, û ger nebe pêşengê civaka xwe, wê çawa bi erkê xwe mîna mirovekî hişmend

Xoşman Qado

rabe; lewra jî ber gellek behaneyan xwe dide alî û xwe jî civakê dixşîne, jî ber ew jî xwe nikare çî tiştî jî civaka xwe re pêşkêş bike, her wisa di avakirina kesayetiya xwe yî rewşênbirî de xwe amade nekiribû jî qonaxeke wî re, jî ber ew nakokiyên di navbera wan de, hişte ku her yek jî wan durrî civakê bikeve. Rewşênbirê Kurd hevîl neda ku têgihştina hişê civaka xwe bike, û nikarî bû jî mejiyê mirovê Kurd mijûl bike, jî ber zimanê ramane li cem wî ne zimanê Kurdî bû. Ev tişt bi xwe dihişt ku nakokî di hundirê kesayetiya wî bi xwe de çê bibe, û bandora wê zirza bê hempa aloziyek duta di civakê de peyda dikir: Carekê di rêya têkiliya mirovê rewşênbir bi hişê tevayî re di civakê de, û carekê jî di rêya wê diyardeyê re ya ku dixê nav civakê, ku li gorî wê bînge- hawê pênasîyên di navbera kesayetiyan mirovan de- di civakê de ava dibe.

Hişmendî

şêş- sed salî berê Zayînê Hîrodok dirokasê Yûnanî di pirtûka xwe ya dudwan de, li ser jiyana û hişmendîya feylesûfê Yûnanî Îsob dixavê û dibêje: Îsob di pêşya temenê xwe de bende bû, lê zanari û hişmendîya wî di rojên pêşîn de jî temenî wî hate ber çavan. Îsob mirovekî form e û bê- pergeliya wî pir nexweşik bû, çî awa serê wî mezin û dirêj bû, bejin kin û zik tîlêr bû, ziman pelt û çav şaş bû, jî hemî awayên xwe bê pergêl û bengînî bû û jiber rengê wî yê reş wek Efrîqiyan jê re digotin Îsob (Esyûb). Dema ku xewacê wî ew anî firotinê bi du bendeyên difire mirekî bi navê Gizînfon ew bazar kirin, û jî xewacê wan: Gelo evana çawane, jî herdu hevalên wî re got: Hûn çî karî zanin bikin. Em her karî zanin gotin: Ewî hejîr xwarine, û bi gamçyan li Îsob dan, ferestî jî Îsob re nema bi lezîgnî xwe avêre ser herdu pêşîyên Gizînfon û maçê kirin got: Kêlîkekê derfetê bide min. Gizînfon got: Bêje bi lez. Îsob kodek vala anî û tîliya xwe xist gewrya xwe (qirrik) û verîşya got: Têmaşê bîkin ka hejîr tê de hene yan na, û tîliya xwe ber bi wan de vekir û got: Bera ew jî mîna min bikin. Lê wana di pêşîn de erê nekirin ser dax- waza Îsob. Gizînfon ew neçar kirin û got: pêwîst e ku hûn jî mîna wî bikin. Dema ku ew jî verîşyan Gizînfon dît çawa perçê hejîran jî devê wan tene xwarê, Wê gavê hişmendîya Îsob xweş hate ber çavan, û bû mîna şewîrdarekî zana jî bo mirê xwe.

Çawa deng bi Îsob ket û bû feylesûfêkî navdar ne tenê li ser asta bajêr belê li tevaya welêt bi giştî.

Bavê Serbest

carekê qiralê Lîdya (kurtosis) bi riya şandekê gef li cigirên bajarê Samos xwarin û doza dana bacê li wan kir got: Heger nedîn bi aştiyane ez ê welatê wan tevî dagir bikim û rûsipîyên bajarê we tev bibin dî li ba min. Wê hingê kubox û zanarên bajarê tev civyan da ku bighên biryareke giştî çawa berevaniyê di ber welat de bikin û arîşeyê bi aştiyane çareser bikin û bi çî awayî. Bi giştî tevan dîtin ku artêşa wan ne himberî artêşa qiralê Lîdya ye pêwîst e ku bi aştiyane welêt redastî qiral Lîdî bikin. Wê hingê Gizînfon axivî û got: Çî raya we ye ku bendeyekî min heye pir hişmend û zanaye danê sibe ez ê wî bînim wê derê bera ew jî raya xwe bêje û dibe ku garesyeyê din jî ve pirs-girêkê re hebe. Tevan erê kirin ser pêşiyara Gizînfon. Roja didwan Îsob hate civakê di nava wan de rawestiya û got: Gelî zanar, kubox û rûsipîyên bajarê Samos îro du rê li pêşiya me hene, yek jê di pêşî de pir fireh, hêsa û aram e, lê li dawî tev xark kelem û azarî ye ew rê jî riya ku em xwe bi aştiyane redastî neyar di kî n. Riya dî di pêşî de pir zirav û tengte tev zor û aloz e, lê li dawî fireh û xweşî ye, ew jî riya berxwedan û berevaniyê ye ku em di ber welatê xwe de bî kî n. Wê hingê raya teva hat guhertin û berevani di ber çaka xwe de kirin û êrişkar qandin. Bi wê pilana hişmend Îsob deng pêkêst û azad bû, û wê gavê bû şewîrdarê qiralê welêt bi giştî.

Xwekuştiyo ... Ne buhiştiyo

Ji Adem (Homo sapiens) û vir de, mirov bi ser bîrokeya " mirin " e ve bû, nas kir ku ew çî temenî bike, kin yan dirêj, ewê dawî wek qurmê darekê bê libat li erdê rast bibe (bimire). Ew şahê keşweran be, gedayê sikakan be, li jor be li jêr be, li rohilat be li rojava be, ewê dawî bibe termekî hişk jî veşartinê re yan jî şewitandinê re yan jî keftar û qertelan re. Lewra jî mîj ve, hêviya "Nemirin"ê hatiye xewna wî û di serê wî de geriyaye. Di mitolociya Babil de, Gilgamêş dide dût "gihakê nemirin"ê lê mixabin piştî ku bi dest dikeve, dîs wenda dike. Di dîroka olî de, Nemrût burceke pîr bilind jî xwe re awa dike ku destê mirinê negihêje wî lê ew burca wî bê kêr bû, û pêşiyekê xwe gihande jor û kete bêvilê de û ruh jê bir. Li her derê û di her demê de, mirov çav berdaye wê hêviya nebu'yî û nekvî, lê tucarî ve hêviyê jiyana milletan û asayîşa civakan lihev nexistiye û tev nedaye wek roja îro. Ji bextê me yî reş re ku ola Islama jî 1400 salî ve zozeq daye wan kesên qenc û

bawermend ku çihê wan ê buhişt be, dera ku ne mirin, ne westiyan, û ne nexweşî lê peyda dibin, li gel ku her daxwaz û mirad ê li ber dest bin çî jin û çî xwarin û çî vexwarin. Piştî 1400 salî, çihan jî gelek qûnaxan buhurî, roja zanîne li mejiyên mirovan hilat, kesî nema serê xwe bi çîroka razên jiyana û mirinê eşand, û armanca pîrriyaya komar û destelatan bû ku ve zeminê jî xelkên xwe re bikin buhişt. Tenê Misilmanan me jî ve afe- rîna Xwedê bêpar man, tenê Misilmanan me îroroj (za- yîndeyekî efsaneyî) ye, hest dibe ku ne ew dema wî ye û ne ew çihana çihê wî ye lewra ew xwe jî her tiştên çihane dût dixê û dixwaze îro berî sibe jê derkeve û hilkişe ber bi jor ve, dera ku Xwedê jê re bi kêlîpçên zêr û ziv awa kiriyê, hûrî di nav livînan de jê re rast kiriyê, û hingiv û zence- bil û mastê jê re di sitilan de meyardiye. Dergevanê ve buhiştê jî li ser erdê ewe ew kesê ku li ser şîrê kerê mezin bûye, rîha wî du buhişt û niv in, û kirasê wî ne dirûtî ye, şaşîkekê dide serê xwe û simbêlan d'avêje. Derencam, yekî ku şeytan we

Ibrahîm Xelîl

jî çola Ereban hilkişandiya û ew bi şaşî avetiye çerxa bîst û yekem. Ev kes û şagirtên xwe yên nivrazayî ne hew dixwazin biçin buhiştê lê dixwazin me jî bi xwe re bibin, me bivê me nevê. Heger ew bêhişê kêlîkekê tenê bi mejiyê xwe re rûniştiba ê naskirbana ku : - Xwedê ne destkurt e, û heger vîyaba wê hemû mirov kiriba qenc û bawermend û buhiştî - Ola ku çihê şerkerê di ber Xwedê de kiriyê buhişt, wê olê bi xwe çihê xwekujan kiriyê agir û dojeh. - "Nemirin" yek jî sîfat û akarên Xwedê ye ku ew tu kesî jî xwe re tê de nabîne wek şîrik û hevbeş. - Amerîka û Ewropa (yê filleh) îroroj deh qat jî Misilma- nan xurtir in, û ku ew bixwa- zin (Çihada Xaçparêziyê) dîs lidar bixin ewê bê guman bi ser bivekin, lê jî bextê me yî sipî re ku serokên Ewropa jî yê Misilmanan bîrweritir in, bihna Obama fireh e, û ya Xwedê firehtir e.

Mihemedê Cemilê Seyda

Cara Yekem e Ku Hûn Vê Hevpeyvîna Dixwînin

- Min û Nûredîn Zaza pilana kuştina Qunsilê Tirkî dikir, dema Mir nas kir, em dan ber xêzerana û got ez ê we dax bidim.!
- Nexşeya Kurdistanê ku min çêkiribû şewitandin, bi pihîna li serê min xistin ta ku ez "ker" bûm..
- Mana Kurdan li Sûrî Demkî ye" Yan wê tevî Bakurê Kurdistanê bibin û yan wê tevî Başûrê bibin.
- Di sala 1951ê de, Cegerxwîn, Reşîdê Kurd, Osman Sebrî, û Osmanê Biro bûn mihvanê min, ji min xwestin ku ez bibim Komênist

Mihemedê Cemilê Seyda kî ye?

Navê min Mihemedê Cemilê Seyda ye, min bi navê "Perwer" kar dikir, Ez li bajarê Licê di sala 1918an de hatime dinê. Bajarê Licê girêdayî Amedê ye, min zaroktiya xwe li wir derbas kir, li wir jî min di sala 1925an Şêx Se'îd Efenî dît, di sala 1930î de fermana bavê min rabû, û em hatin Amûdê. Li wê derê diya min çû ber dilovaniya Xwedê, bavê min ez birim Şamê, teslîmî rehmetiyê mir Celadet Bedirxan kirim, jê re got: "Ev kurê te ye!" Rewşenbîriya min î Kurdî û zanebûna min hemî jî mamostê min mir Celadet Bedirxan hatiyê. Ez heta 1942an li Şamê mam, paşê hatim Cizîrê, Min dest bi nivisandinê kir, min Nexşeya (Xerîta) Kurdistanê çêkiribû, Muxaberata ez girtim, Xerîta Kurdistanê şewitandin. Piştî ku ez ji zindanê derketim min carek din dest bi nivisandinê kir û min Ferhenga xwe ya bi navê "Jîn" nivisand.

Hinekî li ser malbata xwe bi axivê?

- Bavê min Cemilê Seyda di sala 1820an hatiyê ser riwê dinê, ew kurê Subxetulah kurê Resûlî paşa ye Rewandûzî ye, Resûlî Paşa birayê Mehkûm Mihemed Paşa bû. Wê çaxê fermana me rabû û kalkê min hat Licê. Li wê derê kalkê min Seyda "alimekî" mezin bû (تحفة ابن حجر) ji me re got, diwana wî heye. Gelek kitêb nivisandibûn kiribûn, Tirka şewitandin, Mele dikaneke wî hebû, hemû Mela dihatin cem ji bo fêr bibin, û hin jî li Licê dimine, navê wê dikana "Mele ye". Di 1937an de şoreşa Dêrsimê pêket Eli Riza mezinê Dêrsimê bû payamek şiyand ji Ebdulrehîm birayê şêx Se'îd Efenî re, ew jî li Sûriyê bû, jê re got: "Mehkûmê binxetê bid hevdû, ji bo xatirê bibin qewet û hûn werin alikariya me bikin". Mektûb hat bavê min bîre Şamê û da Ebdulrehîm, xelkê xwe jê vedizî. Ebdulrehîm hat û 18 peya pêre bûn û berê xwe da ku here Dêrsim. Casûsek bi wan re hebû ew

casûs kurmanç bû. Bavê min ji Ebdulrehîm re got: "Evaya bera neyê"? Ji bavê min re got: "Ma wê çi bike baltû tenê pê re ye!" Vî casûsî nivîsî, kî hevalê wa ye û bi çî awayî wê herin, û herin ku derê, hemî nivîsî, gihan "Seletê" ber cemê Amedê, li Seletê mexfêra Tirka hebû, ji xwe re paldan westiya bûn, ez casûs xwe vekişand bi dizî û xwe gihan mexfêrê, û ji wan re mesele hemû got û va li vir in, îca telefon dan Amedê û (نفر) (li wan rabû, diya buhar bû û genim ji li dar bû, muxtar û 8 nefer hatin ser wan, her 8 nefer hatin kirin, qewet hat îca çara wana nema xwe avêtin wan genim. Di nav genim kîjan esker serê xwe derdixist dihat kuştin, rabû îca agir bi genim xistin, qewet xwe dane bakur û 18 fişek li bavê min û Ebdulrehîm ketin.

* Li ser şoreş û serokên wan ê ku li Bakurê Kurdistanê rabûn bi axivê?

Kurdistanê Tirkî di wexta Şêx Ubeydulahê Nehrî ve û şoreş û berxwedanê lê nesekî ne, Şoreşa Şêx Se'îd Efenî, wî samênê xwe hemû ji bo şoreşê xerc kir, Şêx Se'îd Efenî di hîna kesek min a wê kesayetiyeke oldar ranebû ye, ne wê hemû Şêxên Olî di nav Kurdên Bakur de, û gelek navên din jî hene şoreşê vîxistin, çî bi çekan û çî bi zanîyariyê wek: Dr. Fûad, Fihimî Bilal, Xalid Begê Cibrî, Erif Paşa, Şêx Ebdulrehîm Efenî, û wê me got jî hinek di jî rabûn û şoreşa zanîyariyê vîxistin û pê re jî hin hevaldanê şoreşê çekdarî jî kirin wek: Celadet û birayê xwe Dr. Kamiran Bedirxan Qedrican, Osman Sebrî, Reşîd Kurd, Bozan Beg, Mustafa Beg mezinê Beraza, Haco û 6 kurê xwe, Ebdurehmanê Eliyê Yûnis, Elî Seydo Goranî, û Cegerxwînê Hesarî.

Fehmî Bilal xwendina wî li Parîs bû "Feylesûfîkî" mezin bû, siyasetsmedarekî payebilind bû, dolabê Şêx Se'îd û Dr. Fûad diheyan, ji şêx Se'îd re gotin: "Fehmî limêj nake"? Got: "wele divê hinek weke Fehmî li cem me hebîn, ma kî wê here dandustendî bi

Ecaniban re bike"?!

* Fehmî Bilal kî bû?

- Eslê wî jî Licê ye, bavê wî mele bû, çû Firansa û li wê derê xwend. Bû berpirsê muhamata di şoreşa Şêx Se'îd de, di wexta şêx Se'îd de hat girtin, û dan mehkemê, hemû mihamiyên Tirkan lê civiyarin zora gişê bir. Ji zindanê reviya Binxetê, û paşê diçe vegerya Serxetê, xiyaret lê bû û hat kuştin.!

Dr. Fûad mêrê bi sed mêran bû, ew jî hat girtin, berf ku wî bidar ve bikin got: "Odeyekê ji min re amade bikin ez dixwazim bi jina xwe re xelwe bibim, rabû ji wan re şerşefek vedan, gava ji bin şerşefê derket ava xwe pêş wan kir, û gote jina xwe" Eger ji te re kurek çêbû navê wî bike Fûad ji bo zanibin ku Fûad nemirîye" û piştî neh mehan ji jina wî re kurek çêbû û navê wî kirin Fûad û niha li Feransa ye, û gelek berwanî ji bo kurdan kiriyê..

* Sedemên têkçûna wan şoreşan?

Jiber ku nexwende û nezan bûn! Wek ku min diyar kir ewqas navê ku şoreş vîxistin ji Beg, şêx û mal mezinan bûn, wisa jî hebûn ji Bega, Axa, şêx û Mele li dijî mafê gelê xwe disekinîn, û şerê şoreşê jî dikirin. Sedema mezin û sereke ew bû. Hûn ji bo tevgera kurdî ya siyasî li Sûriyê çî dibêjin? Ez dibînin ku mana Kurdan li Sûrî Demkî ye" Yan wê tevî bakurê Kurdistanê bibin û yan wê tevî Başûrê bibin, tu îşê me ji vir tune.!

* We kengî dest bi karê ferhenga xwe kir?

Biranînen min jî hebûn min ji sala 1940î heta 1980ê nivisandibû, û pêre jî min dest bi karê ferhenga xwe kiriyê ku min navê wê kir "Ferhenga Jîn" û du pirtûkên din jî hene "Elfebaya Kurdî" û "Tekoşana Min" û wê min di despêkê de got dema ez hatim girtin gelek berhemên min hatin şewitandin..

* Tu nabînî ku pirtûkxaneya kurdî hîn feqîr e?

Jiber ku nivîskarê kurdî Sûriyê de feqîr e, loma ew nikare pirtûkên xwe çap bike, û rêjîma ber'esiyan zimanê me qedexa kiriyê..

* Eger tu niha xort bana, te ye jî bo Kurdan çî bikira? Jiber ku ez şagirtê Mir Celadet û Kamiran Bedirxan bûm, ez ê veegerim û wan fêrî zanîyariyê bikim, wan fêrî ziman û wêjeya kurdî bikim, ez 14 salan li rex wan mam wisa fêrî çanda netewa xwe bi me.

* Ji me re li ser qonaxa ku dixwestin te bikin Komênist bi axivê?

Erê tê bîra min, ez û Mele Hesenê Kurd (Hişiyar) û Ebdê Têlo, û mele Ebduleyê Mele Reşîd, em her çar nebûne Komênist (So'î)..!

Di sala 1951ê de, ez melayê gundê Gir Bêjîng bûm, Cegerxwîn, Reşîdê Kurd, Osman Sebrî, û Osmanê Biro bûn mihvanê min, ji min xwestin ku ez bibim Komênist, du rojan man mihvanê min, û me gelek gihtûgo kir lê qet jî min bi ya wan nekir û nebûme Komênist, ji ber ku Mirê min Celadet Bedirxan gotibû min, "nebî nebî tu bibî Komênist"! Vêce wan sê çar mirîşken min jî xwarin û çûn..! Paşê Cegerxwîn di çaxa kongirê "Bal-doskî" ye Komênistan de, Cimşîdê Celadet Bedirxan şand Elmîniya wek nûnerê wan. Komîta navendî ya Partiya Komênist payamek şandin û tê de eşkere kirbûn ku ew nûner ne ye partiya me ne, ew dijimîne me ne..!

Li vir gelek kesayetiyan Kurd ên hevalê partiya Komênist jê veqetiyên. Mir Celadet digot: "Piştî dor 700 salê di ku Ol nemînin û netew jî nemînin wê çaxê wê Komênist biser bikevin"

* Tu dikarî hindekî li ser girtina xwe bi axivê?

Wek min gote we min nexşeya Kurdistanê çêkir bû "100x80 SM" bû, ez jî bo wê nexşeyê girtim bi pihîna li serê min dixistin heta ku ez "KER" kirim, paşê Ez birim dadgeha eskerî, ye dadgêr eskerî bû, cigirê giştî sivil bû wî jî min pirsî:

- Tu çima gihîşt sinorê Feratê?

Ezbenî pirsigirêk tune ye, vegerin sinorê Xabûrê, em ê lihev werin.. - Ne wek we ye, hûn dibêjin ta Feratê û Cihû dibêjin ta Feratê, ma em ê bi ku ve herin?

- Ji xwe re çareyekê bibînin. Ez bi du salan hukim kirim, û min ew herdu sal di zindana Siwêda de qedandin..

* Li ser wan salên ku tu li mala Celadet Bedirxan bû bi axivê? ez 14 salan li mala wî mam, dibistana min danê ewarî bû, hevalê min ku dihat mala mir Nûredîn Zaza bû, mala Mir Celadet her çax tije mêwan bûn, kî li ku derê didît ew tanî mala xwe, û jê re ziman û wêje û diroka Kurdî dixwend, û wisa jî dema ku "Rojê Lîsko" hate mala wî, min pirsî Mir ev kî ye? Gote min: "Ev firansîkî Kurd e" Min û Nûredîn Zaza pilanek

hazir dikir ku em demaçekê binin û pê balyozê Tirkiyê li şamê bikujin, vêce Ehedê Ferman xulamê Mir Celadet dengê me dikir, û jî mir re got, wê çaxê em çûbûn wî bikujin, da pey me û em li Ce'da Bexdad zeft kirin, gote me siwar bin, em birin mekteba xwe, derf girt û rahişte xeyzeranê xwe û ku derê we teşe "Hûnê Qunsil bikujin haaa welah ez ê we dax bidim, ma ev kare hûnê bikin" me gotiyê erê em ê wî bikujin û mala wî li Muhaciirîn e, û her roj ew tê Gulîstanê û serê wî rût e, ma çima ew zilmê li me dikin û serê kurdan jî jêdikin. Mir gote me piştî ku laşê me jî xeyzeranê xwe şîn û reş kir: "Kurê min em hemû li vir li Şamê ne, ola dewleta Feransî nîne, eger me tiştek wisa kir wê Feransa Komela Xuybûnê radeştî dewleta Tirkan bikin" Rabû mir destê xwe avêt berîka xwe dher qurûş dane me, û gote me herin Sînemê..

* Hindekî ji me re li ser çûna xwe cem Berzanî bi axivê?

- Di sala 1971ê de ez çûm cem Berzanî, em çûn oda wî, 50 pêşmerge tê de rûniştî bûn, dema ku derbas bû em gîş jî ber rabûn, rûniştî û we'zin jî Quranê kirin, Berzanî bavê min nas kir, ez jî rabûm ku ez wesfê wî bidim, destê xwe li milê min xist got: "Ez bavê te xweş nas dikim, bavê te têkoşerêkî mezin bû, eferim ez gelekî spasî Xwedê dikim ku ew wê me şiyar bûne û hûn hatine serdana Kurdistanê, îneşle em ê daxwaza xwe bi cih binin". Ez carek din jî çûme cem Berzanî, sê çêlekê min hebûn hatin dizin min got nikarin bibin Tirkî lê belkî birine Iraqê ez çûm min baspora xwe li cem qayimeqam çê kir, çûme Rebî'a, Elî Şingalî û Elî Seydo Goranî li Musilê bûn mixabin ez çûm ne hazir bûm, min berê xwe da "Hewlêrê" serok Berzanî dîs ez nas kirim, gote min: "Xêr e?" Min got: ne xêr e, sê çêlekê min hatin dizin got ma li vir in? Min got ez nizanîm, got ma tu şeklê wan nas dikî? Min got erê. Rabû li nav Pêşmergeyan belav kir û gote min wê li çêlekê te bigerin, Ev Berzanî bû guh dida her tiştî çimkî serok bû, û serok divê guhê xwe bidin êş û dertê gelê xwe, tevî ku şoreşek vîxistin dilê min nehêla û alikariya min kir.

Bû roja di pêşmergekî û erîfêkî di cêbê de ne, Gotin Mihemed Cemil Seyda, were wa me çêlekê te ditin, me li Şingalê ew girtin were bîner bê ew in ne ew in? Ez çûm ku

wa çêlekê min li "merkeza Partî" gîrêdayî ne, min got we jî ku anîn, gotin me jî Qabûsiyê anîn, Qbûsiyê bi 1KM di biniya Şingalê re ye. Bû roja di çêleka di jî anîn, her sê çêlekê min anîn. Kirin kemyonê de û jî min re û gotin de siwarê, em hatin Musilê, gotin tu nebêjî pêşmergeyan alikariya min kirin wê te bigrin haa, bêj min çêlekê xwe ditin! Li Musilê gotin ka diz? Min got diz reviyên min çêlekê xwe anîn, gotin min (مع السلامة) Mebesta min jî vê çirokê ku ez Barzanî wek mirov jî we re bidim nasîn.. Di dawî de ez wê helbestê diyarî we dikim ku min li ser Seydê nemir Cegerxwînê Hesarî çêkiriyê.

Silavê gewher û pîrxweş we anî

Verêkim bo Cegerxwînî cihanî Cegerxwîn pir gelek zana û jîr e

Ji bo Kurdan weke seydayê Xanî Mele û Xanî û Bedî' Spasan dikin ji bo te her zemanî

Bi diwanê te pir şabûn Cegerxwîn çî ku kin bûn ji wan pirsên biyanî

Li dunya min nedîtî kes wekî te Egîd û şêr û mêr û palewanî Gelek rencî te kêşa pir ji bo min

Di zindana di her warê biyanî Te barê pir giran da ser milê xwe

Bi dilî hem bi dijarî jî vanî Ji ber ku te gelek kurd kir şiyarî

Li temara xewa êşa tu zanî Se'îd û Qazî, Berzenî, Kawa Ji xew rabûn ji tirba şadîmanî Bi daxwaza te pir şabûn Cegerxwîn

Çikû azad te kir Kurdê xizanî Li dunya min kes nedîtî wekî te Egîd û şêr û mêr û palewanî

* Tu çî şîretê li xortan dikî? Xortên me niha jîr û zana ne wê li mafê xwe bigerin û eger bidest xistin, wê lê miqate bin..

Têbînî: Ev hevpeyvîna di 28.5.2005 ku mamoste Ridwan Mihemed Emin bi Mihemedê Cemilê Seyda re kiribû, û hîn nehatiyê weşandin, mamoste Ridwan diyarî Rojnâmeya Bûycerpress kir, me jî dît ku wek belgeyekê ye û pêwîst e bê nivisandin û weşandin, Em spasiya hêja Ridwan M. Emin Dikin

Dawiya Plyalê Hekim Ehmed

* Bo Biranina Sêyemîn ya Koçkirina Helbestevan Emerê La'lê.

- Xem û xeyalên te ez revandim Çol û bêlanane te ez gihandim Ji ber te sotim te ez pijandim Bayê evînya te ez hejandim - Dildarê rûyê du singên te me B'çeleng û çakî mêvanê te me Ji ber fermana te heleste me Sûnd bi serê te te ez helandim.

(Ji helbesta /Yara Piroz/ Emerê La'lê /Rencber/ ji diwana wî /Xem û sawêr/).

- (Xem) jiyân û (xeyalên) te xewnên min (revandim) ji nişka ve, (Çol û bêlanane) bi tenê birim (gihandim) dût kesek ji bilî min wan xewnan najî, te (sotim) bi evîna xwe, tu bi min diji (te ez pijandim) mîna xwarin û nan, teçez (bayê evînya te) bandoriya te, ez (hejandim) binbandor kirim.

sotin û pijandin, ba û hejandin.

- (Dildar) ne tenê tu min di-revîni û disoqî, ez jî evindar im, (rûyê du singên te) çelengi-ya çiyayên te welato min dikşîne, ez im (mêvan) ê ji rîya te dernakevim (bi çeleng û çakî), ji bo te tim amade me (heleste me), tiştêk ji te bu-hatir tune ye ji sündê re.

- Piştî ku helbestevan di malika pêşin de, bê viyan û biryar bû, tenê xwe dihişt di destê yara pîroz (welat) de, di malika duyem de eşkere dîke ku ew (dildar) e, angû xwe xwedî rû û bandor nişan dide, lêker ji di dema bûri de bûn lû di dema niho de ne, ev nişan dide ku tevî hemî biranînên bi eş, ew hîna dilsozê evîna xwe ye. Dîsan jî wê qada taybet ya (ez û tu) diparêze û tevî yar li vir welate jî, lê ew evîneke wij-dani tekane diyar dîke û welat di wêneya yarekê de dibîne û dikare wî hestê netewî bigihîne evîneke şeydayî bêhem-pa.

Berxwedan Jiyan e

Hadî Behlewî (Nûhat)

Silav bo te (hevalo) berxwedan e Li nava Yekneyên Parastina Gel Li gel te Yekneyên Parastina Jin Biparêzîn bi hev re xakî Kurdan We pêlanê çete reşkîn û alreş Dixwazin desthilatan Kurd birûxin Wekî reşkê sevê hawîr bela bûn Êrîş dabûn sinorê Kurd sera ser Bi hezara zêç û zaro, qiz, kalmêr Li Kobanê me aşti tû gurandin Mebesta wa ku Kurda der bi derxin Nizani bûn wê rastî YPG'ê bèn Bi hêza YPJ'ê û koma xwepexşan Li enyê şer didin bersiv bi tundî Bi Pêşmergên li Başûr mil bi mil re Wekî şer û pilinga têne ba hev Çihan tev de bi rêzdarî dinêrî Heyamek çû li ser Kobanê cenge Bi navê kelha asê hate nasîn Ji Qamişlo jî bajarê evîne Bi taybet jî, ji Kobanê re bêjîn Tu serberzi tu simbola xwe girti Wê destana te dîrok xweş binasî Gelê Kurdî ji bo te piştgeşêr in Bi yekrêzi bi yekdengî dîba kin

Li hawîr te şer û ar û dûman e We rê girtin li pêşiya dijminane Dixwin sündê bi xwina pakrewane Bi azadiyê re danin yek civan e Beravêti kirin xist bin piyan e Li Başûr û li Rojava ewana Bi top û tang û hêz û ceblexane Ji Şengalê heta şêr Koban e Penaber bûn ji van karên hovane Bi destê hêzê tarî tundrewan e Bi hesta wa ku ev tişkî hesan e Xwe ragêrin lehengin canfidane Dikin ber gêriyê dij van çeta ne Bi sîngar rût li rûber hawinane Berivanyê dîkin xûş û biran e Dibên Hewlêr û Koban Kurdistan e Li şervanan jî wan matmayî mane Şerê Tîror dikî şûna çihan e Li anika hetawê xal û şan e Silavên min bigihnin qehremana Ji Kurda re tu bû man û neman e Te efsanek xwedî nerxek giran e Bi tipên zêr li ser sînga zeman e Siloganeke li ser lêv û zîman e Jiyanê Kurd eve, ev berxwedan e

Kobanê Jiyanê Nû

Miş'lê Osman

Perperikên berfê Ji dil difirin Û diçirsin Lê welatê min Dešta berêz Qefa kêtkan Warê hemê û kenê Hêsir di nav dûmanê de bi dizî dibarin Boraz* Degirman* Qenê* Di bin avê de vemirîn Mîrxasên Xizênê* Ji dengê qurşinê Zarok ji sibra darê fîsteqa bêpar man Bazirganên xwînê Sinorê goristanan fireh dikin Bêrivan* Çav mîna du penceran Li ser baxê hêviyan vekirî ye

Di qerbalixê deşta Sirucê de Xwenên rûmetê birêse Arin* ... destanek gulgulî De bila dem hinekî raweste Da ku şevên min şiyar nebin Bimînî di çalek jîbrîkî de Te ha jê heye Arin Girê Miştênûrê Kenê di çavên te de hembêz kir Û kenîya Leyla Qasim Bêrivan û Arin Hêsir ji çavên hev dizin Pîrs şiyar dibe Çîma Qereberkelê kal* Dî gazîya me de nehat? Çîma şengal li ber lehiya fer-manan diçe? Kurdo de ka were Em tozê bidin hêlekê Û bi hev re sitiranên evîne bêjîn

Boraz, Degirman, Qenê, Xizênê: gundên Kurdî li Kobanê ne. Bêrivan Sasûn: şervaneke YPJ bû di şerê Kobanê de bi guleya dawî di tiffinga xwe de jiyana xwe bi dawî kir ji bo ku nekeve nav destê "Da'îş" de. Arin Mîrkan: şervaneke YPJ bû, di operasyonêke can-bêzarî de xwe li dijî çeteyên Da'îşê teqand. Qereberkelê: ziyaretek li Kobanê ye.

Dayika Şehîdan "Ferîde Elî" Tu megrî

Ehmed Mustefa

Ax ev çî qêrîn e! Çî Şewat e çî birin e! dil bi fixan û nalîn e feleka bêbext bi kîn e! Dayika Şehîdan tu megrî Dayê dayika min dayika şahîdan e Îro li me fermayê û agir û dûman e Zarokên me şewitandin ax ev çî talan e Sinema agir pêket wax ev çî zeman e Dayika Şehîdan tu megrî Zarokên me şewitandin ji kîna sala ye Biçûk in, bêgûneh in dana Xuda ye Ey Xuda tev perî ne ma ev çî fermayê Li ser Amûdê di 60î de qêrîn û talan e Dayika Şehîdan tu megrî Sed aferîn ey dayika Ferîda Bi şanazî tu dayika şehîda ji agirê sinemê te zarok pir rîha kir dilê gelek zarokan bi jinê te şa kir Dayika şehîdan tu megrî Hawar e hey hawar e Tu ji bir naçî tucar e Hawar e hey hawar e kurd birîndan in dil bê derman e Dayika şehîdan tu megrî

Dûrbûn

Umran Mentês

Kevoka ser dara Digrî li şûn wara Da bi te re bigirim Li ser dost û yara Dûrbûn em kuştin Melûl reben hiştin Dil kovay çav sist in Li ser dost û yara Dûrbûn bû para me Valabû tara me Pel weşand dara me Li ser dost û yara Ezman digrî baran Xunav a ser şaxan Bilbil dikî fixan Li ser dost û yara Xemê me bûn hezar Stêr tev man şiyar Hiliya berfa zinar Li ser dost û yara Heval û hogirin Sinor derbas kirin Hêvî me vegerin Şakin dost û yara Hêvîdar im ev dem Biçin tev kul û xem Nemînin ev kelem Pêşya dost û yara Ez û kevoka xwe Gel bira, xwişka xwe Zuhakin hêsiirên xwe Bicivîvan dost û yara

Hilma Ku Bi Destan Tê girtin

Salar Mela

Destê ku êşek negirîbe, kêr e. Gul di vi xani de, hilnayên. Gul tenê dibin muzîk. Çawa ez ê ji bir bikim, ku navê min li pişt wê darê hatiye nivîsandin. Ji darê bi wir de, şevêk heye. Helbet navê ku hatibe nivîsandin wê navê min be. Çawa navê yekî tê nivîsandin, bê ku bizanibe! Niha kî be, dikare bê û ji min re bibêje: Were wa meytê te! Li wê dûtê hesin hûr dibin wek çavan. Pîra ku di bin wê de, termên 3ê cengan hatine veşartin, xwe di ser re davêjim. Belkî hilma wan hîn sax be! Çiya gava ku serxweş dikevin, di xew re diçin. Dengê evîneke dût jî, eynî wisa ye. Ax! Ew hêdûbûna havîneke ku dêşin lêşkerên wê, nêzikî wê bikevin xêzên zarokîyê û bibin av. Ew hirîya ku piştê nêrina min dixwirîne, divê bişewaye. Gava ku tiştêk li min tune be, ez ê laşê ewrekî li xwe bikim. Wek şikeftên tu destê xwe didî wan, dibin bêtîkên baranê. Wek gêrgêrikeke paşla wê tije dengê lingên mirovan, bişewaye tîfîlî dawî jî dudilîbûnê. Hêlîna ku ji qirşikan hatiye çê kirin, du çav te de ne; Çavek ji bo wê dinê, çavek ji bo wê dinê. Kesek neaxive, her yek gotina xwe bi qaşilê gotîneke mirî bipêçe. Ji wê newalê, dengê pelixandinê "du deqeyan" tê. Du deqeyên ewil jî her tiştî

Bê simbil be, ev fîstanê daristanêke beradayî. Ji erdê bilindtir, ji tîrsê nizimtir, kêsteka xwe ya tenê danî. Jihêvdû derdikevin, diwarê kevîn û gewdê xatirxwestinê. Ji bedewbûnê, şewqet tê. Ji kezaba dayika şehîdan, welatek tê. Li ber min dikuxe valahiyeke. Ez destê xwe didimê, ez destê xwe didim nuçteya dawîn a jinê. Ez destê xwe nadimê, min dihêle û dimeşe. Ez, ê ku herî zêde pêwîstiya wî bi valahiye heye, were ev valahiya ku diçe! Li wê dinê kesekî ji min bêtir, mejiyê xwe nekola ye. Kesekî ji bêhna ku di nava du evîndan re, çûye û hatiye, laşek çê nekiriye! Li ser benderê xwe diqurîsinim. Her ez gawekê dimeşim, sipî dibe şûna lingên min. Ez diskekînim, reş dibe. Wek ez bibêjim; Dar, berf û kewaya di nav darê û berfê de. Qels bibe, ev çavê ku tîr nerîn nabe! Pisikên ku duh kesekî av neda wan, îro wek gurên mirî, xuya dikin. Dûmana ku ji devê deryayê derdikeve, li dû cama qeremûşkirî, wek kenekî ku ken jê çûye, xuya dîke.

Me Ji Hev Re Digot

Hesen Hîşyar (Kurd)

Meger em bê xwendevan, lew ku bûne dergevan (1) Li me bû xewna şevan, dijmin li wan bûn mêvan (2) Xwendin; bir û bawer e, ne girtina diravan (3) Kurdistan e, ne bustan, ne civata silavan Heqgirtin e, ne xwestin, ne hêvî û bi lavan Bi nav e xwe xwenas be, mekev av û giravan (4) Li ber te rê xuyaye, dibînî tu bi çavan Çîma dibê averê, dikevî bend û divan? (5) Bi rêzana xwe ve be, mebe segê dût şivan (6) Bibe pêşeng û zana, dût û dijî bednavan Li tarîxê binêre; dibînî kurên bavay Ew fedekarên me bûn, roj li wan çûye avan Dive em jî li ser rê bin, bilezînin bi gavan (7) Di roja cejna "Nûroz", li me bigrin silavan (8) Ji qomanan dût keve, kesek war lê ne girtî (9) Ger şiyarî, eve rê, cengawerî û şervan (10) 1966

bûn mêvan, û gomanên me bûn xwena şevan. 3- piraniya xortên xwenda ji bi peran hatin firîtin, herwekî ji bo diravan ew diblom girtibûn. 4- bi armanca doza mafê millet xwe ve bendewar û xwenas neman. Bûn bawermendên rêzan û felsefe yên biyanîyan. 5- ji rîya rast xebata welat aver e bûn, ketin bend û davanê daxwazên biyanî û welatvegirtîyan. 6- li ser rêzana xwe ya niştîmanperwerî neman, bûn dûmdar wek kûçikên pê şivan. 7- dive em li ser rîya wanên, ku bi mal û can ji bo xweseriya welat û millet fîda kirine, li wê qonaxê bilezînin. 8- da ku em bikevin cedwela mîrxasan, ji bo di rojê şahiya cejna "Nûroz" de, li gîyanê me silav bê girtin. 9- bi gumanên rêzanên biyanîyan, kesek ne giyaye û nagheje, qonax û warek, daxwazan. 10- herwekî di (1105)ê koçerî de, riherê me wê bilindpaye (Ehmedê Xanî) gotiye: "Bê deng û cidal û bê hetwer qet wî şuxlî mekin tesewîr".

Ev helbest ji Erşîfa Dilawerê Zengî diyarî jo bo rojnemaya Bôyerpress û yekam cartê weşandin.

Di Malbatê De Rola Jinan...

Di nav Kurdan de cihê malbat çî ye? Rola jinan di malbatê de çî ye? Piştî ku bûye xwedî zarok cihê wê çî bûye? Bi Îslamiyêta rola jinan çî bûye?

Divê mirov ewil bersiva van pirsan bide. Belê bi rastî demên berê di nav civaka Kurdan de jin pir bi qîmet û girîng bûne. Her tim hêlîna xwe parastî. Li cem zilamê xwe bûye. Him di karên çol û baniyan de him jî di şeran de her tim pê re bûye. Ji ber vîya mîran qedir û qîmet dane jinan. Li ser vî mijarê gelek lêkolîn hatîye kirin. Ji lêkolîna encamên balkêş derketine holê. Heya niha civakên rojava û rojhilatê rolên jinan şaş hatîye zanîn. Lewra di rojnemayan û televîzyonan de, hwd em dibîhîzin ku jin bindest in. Belê niha wisa ye. Lêdan dixwe, taciz dibe, heqaret lê tê kirin hwd. Lê belê em lê dinêrin ku jinan ev rewş bi destê xwe nekirine. Pergal wisa hatîye mîşandin.

Berê, ramana malbatê Kurdan pir girîng bû. Jidayikbûna zarokê girîng bû. Hurmet û qîmet gelekî girîng bû. Bawerîyek hebû ku malbat bi jin, mîr û bi zarok dihate holê. Di gundan de zayibûna zarokê di

navbera 3 û 7 rojanda dihat pîroz kirin. Roja 7'an de navê zarok dihat dayin. Heger bavê zarokê ku nû hatîye dinayê mirî be, navê bavê wî (Wê) nedihat lê kirin. Li gor orf û edatê, navê bapir an dapir dihat lê kirin. Ewîl navê bavê mîr nedihat danîn. Bi şewirî navbeyna jin û mîran de hebû. Ev jî dide nîşan kirin ku qedir û qîmet didan ramanê hevdû. Yanî mirov dikare bi kurtasî bibêje ku, mîr jî jinan ne bilintir bûn. Wekî hev bûn. Lewra fikrê parvekirina jiyaneke di nav wan de hebû. Di zewacê de jî azadîyek hebû. Bi xwezgîntîyê zewac pir tune bûye. Ev tevger helbet bi salane wê hatîye guhertin. Em dikarin bibêjin sed sal berê jî ne wisa bûye. Lê ber bi demên niha ve hatîye guhertin. Zewacên bi xwezgîntîyê nav gelê Kurdan. Zewaca bi gelek jinan re jî demên berê tune bûye. Heya ku yek ji yekê re nebbêje ez jî te êdî hez nakim hevberdan di nav Kurdan de tune bû. Helbet bi Îslamiyêta pîrzewacê edî ket nav gel. Lê êdî jin jî aliye mîrê xwe ve nehatiba hêzkirin jî, berdan jî holê rabûbû. Jin, hewce bû ku bi qedera xwe razî bibe. Wisa jî bû

jinan êdî dengê xwe bilind nedikir. Heke bilind bikira jî bi din (ol) dihate qut kirin. Helbet mîrên Kurdan pir jî van tevgerîya qebûl nekirin. Yanî em dikarin bibêjin ev tevger pir nehat qebûl kirin. Hew Reisê e'şîrêkî, an mirovên dewlemend dikaribû bi pir jinan re bize-wîciya. Vê jî hêdî hêdî rola jinên Kurd kêm dikir. Jinan bi Îslamiyêta xwe kişand malê. Karên derve mîran dikir, jin li malê bûn hew jin bûn. Êdî hew jina mîrê xwe, dayîka zarokê xwe bû. Rolê wan her ku wê de diçû wînda dibû. Lê em ber bi van rojan ve mîze dikin ku jin jî nû ve vî qalîkê diçûn. Dîsa xwe dixwaze bide qebûl kirin, li kolana ye. Di nav civakê de ye. Helbet bi rengekî din. Her çî qas bi her aliye xwe hebûna xwe nişana her kesî bide jî, rastî ev e ku hebûn ne wek berê ye. Bi xwe ferzkirina dinyaya moder ne. Dem çî qas jî were guhertin, wezîfeyekê her kesî heye. Mîr mer e, jin jî jin e. Lê rastîyêkî jiyaneke heye ku jinan bi hevdû re tê jiyîn. Rola jinan her çî qas hatibe guhertin jî, dîsa jin jin e. Li paş mîrê xwe disekine. Belkî ne li meydana ye, lê re dide mîrê xwe. Gotinek heye dibê, li pişt her mîrê serfiraz jînekê heye...

"Dermanên Kurdî û Jin"

Demên berê li gundên Kurdan, heke yek nexweş biketa dibirin cem pîrkan. Li gundên Kurdan, insanên ku li ser nebatan dixûlîn hebûn. Belê li her gundê Kurdan pîrkek hebû û jê re digotin; Pîrik, bijîşk, doxtor an jî otaci... hwd. Wateya van navan hemûyan yek e. Bi gelemperî ev kar, jî aliye jinan ve dihate kirin. Ji ber ku di demsalan de li çol, çîya û baniyan, jin cureyên nebatan kom dikirin û bi van nebatan derman çêdikirin. Dermanên ku çêdikirin cuda cuda bûn. Her çîya jî bo nexweşîyêke cuda dibû derman. Pîrikê, nas dikir kîjan çîya jî bo kîjan nexweşîyê baş e. Li gor vîya ew çîya dida nexweşan. Pîrik, biharê an jî payîzê çîya kom dikir. Lewra bi gelemperî giyayên ku jê re hewce bûn, di van demsalan de derdiket. Carna nebatên taybet jî havînê an jî zivistanê diçûn, kom dikir û zuwa dikir. Paşê van giyayên muhafaza dikir ku, bila teşîrê xwe wînda nekin. Carna kokê giyayê, pelê giyayê û toximê giyayê hildan û vana dikirin derman. Giyanên ku dibû derman, carna jî bo bîrînan, carna jî ji bo nexweşîyan dibû şîfa. Ev giyayên jî aliye tenduristîyê ve bi sedsalan li gundên

nezîkê çîya û baniyan dihate bikaranîn. Em îro jî dinêrin ku, çîya jî bo beşa tibê bûye çavkanîyêke girîng. Helbet li ser van tiştan gelek nîqaş tê kirin. Lê rastîyêke heye ku, hîn beşa tibê pêş ve neçûbû, insanên ku li çolan dijîn van giyayên bi kar anîne û pê şîfa dîtine. Helbet wê çaxê belkî bi zanarî nehatîye bi kar anîn lê bi nerînen xwe û bi ceribandînen xwe fêhm kirine û nas kirine. Em îro dinêrin, insanên ku telesîya xwe jî tibê qut kirine jî, berê xwe dide beşa nebatan. Dîsa li gor xwe lêkolîn dike, li çareserîya nexweşîya xwe digere. Insanên wisa, tavilê xwe li cem pîrkan dibîne. Ji dermanên ku pîrkekê dikirin re; digotin "Dermanê Kurdî". Em dîsa dibînin ku di nav jinan de jinên Kurd he ne. Dîsa bi her awayî xwe dide berçavan. Dîsa xwe dide qebûl kirin. Jinên Kurd her tim bi şiklê an jî bi rengekî di nav civakê de xwe dida nîşandan. Helbet mîr jî van karên Dermanê Kurdî kirîye. Heta ew bi xwe jî, li çola pezê xwe bi van giyayên daye çêrandinê. Lê wekî jinan nehatîye qebûl kirin. Bawerî zêdetir bi jinan hebû. Ji ber ku, jin her tim li baniyan bûye, li çolan xebat kirîye. Jinan; dar, bax û

boştan jî nêz ve nas dikir. Berî ku van giyayên bike derman, ewil ew bi xwe bêhn kirîye, tehm kirîye, tê daye, bi kar anîye. Yanî bi kurtasî ceribandina ewil li ser xwe kirîye. Bi vî rêya gihîştîye encamê xwe. Bi vî rengî bawerîya insanên pêk hatîye. Helbet li ser dîsê nexweşîyan jî tetbîq kirîye û paşê bawerîya xwe pê anîye. Bi vî şiklî navê xwe daye naskirin. Ev destên bi şîfa, jî gundekî din derbasî gundekî din bûye. Wisa belav bûye. Li aliye her deveran nexweş hatine cem. Yanî bi kurtasî bûye doxtora wê deverê.

Bi rastî jî em dinêrin ku te'biat bi laşê insanê ne nezîkê hevdû ye. Jixwe nebatên ku li dinyayê, ma jî bo xizmeta insanê nehatine xulûqandin? Nexwe dîsa her tişt bi hevdû re giredayî ye. Insanên ku li Mezopotamiyê dijîn şîfayê xwe jî te'biatê dîtine. Bi gelemperî dayîkan, ev xebat jî nişkekê derbasî nişê din kirine. Bi te'biatê re jiyane. Dayik, di nav jiyana xwe de jî te'biatê qet neqetîyaye. Lewra jî cureyên giyan an parçaran xwarin çêkirine. Ev xwarin, xwarine. Carina bê hemd bûye şîfa. Carna jî giyayê botana şêrîn bûye derman. Ji wezîfeyên Te'biatê yeke din jî ew e ku, insan nezîkê hevdû kirîye. Hîn li herêmê nan di tenduran de an di malan de, bi alavên malê, yanî bi te'biatê tê çêkirin. Dîsa hemû tişt bi destê jinan dibe

Vejiña Salvegera Sikretêrên Elpartî (Kemal Derêş – Hemîd Sîno – Deham Mîro) li Hewlêr

Wek wefadariyêkî jî tîkoşerên Elpartî re, nûnertiya Partiya Dimuqrati Kurdî li Sûrya (Elpartî) li Hewlêrê salvegera her sê sikretêrên Elpartî Kemal Derêş, Hemîd Sîno, û Deham Mîro bibir anî. Tê de birûska sikretêrê Elpartî Nesrîdîn Ibrahîm jî alî endamê lîna herêmî Ebdî Hebeş hate xwendin, dîv re kurtejiyana her sê tîkoşeran û gelek helbest hatin xwendin.

Şaxê Heseke yê (Y.N.K.S) jî bo kobanê mangirtînek vekirin

Bi amadebûna Şanda (ENKS) û (PYD) û bi vewxendina Şaxê Heseke yê Yekîtiya Nivîskarê Kurd – Sûrya, mangirtînek aştîyane jî bo roja Kobanî ya gerdûnî li gastiina (Alûçî) hat lidarxistin. Mangirtîyan te de gotin: "Ev roj roja pişgiyîna Kobanî ye, jiber ku iro roj Kobanî dorpeçkrî ye jî hêla dijimînê şarîstaniyê" Da'îş" ku ew dixwaze kurdan qir bikin".
Û di dawîya vî mangirtîne de Ibrahîm Xelîl Endamê destey birêvebir a Y.N.K.S, spasîya hemû kes û şandên ku beşdarî vewxendina wan bûn kir.

Li HOLA Kongîran Li Qamişlo Semînarek jî Birêz Ehmed Silêman Re

Di roja 7/11/2014an endamê nivîsgeha siyasî di partiya Pêşverû de birêz Ehmed Silêman li hola kongîran li Qamişlo jî bo amadebûna hejmarek mezin jî şiyasiyan semînarek li ser rewşa siyasî piştî civîna Dihokê û awayên lihevkirina di navbera Encumen Nîştîmanî Kurdî (ENKS) û Tevgera Civaka Dimuqrati (Tev - Dem) lidar xist.

Şehîd Mezlûm Bakok Li Navenda Mihemed Şêxo Ya Çand û Hunerê tê Bibîranîn

Di roja 1/11/2014an de li navenda Mihemed Şêxo ya çand û hunerê çilê şehîdê ragihandîne li Rojava Ehmed Se do (Mezlûm Bakok) û bi amadebûna hejmarek mezin jî cemawer, ragihêner, û hevalên wî lidar ket. Tê de gotina birayê Ehmed, malbatên şehîdan, ragihandina azad, û yekîneyên parastina gel hatin xwendin. Di dawî de bavê şehîd spasîya hemû kesên amade bûn kir, û fîlmek kin li ser jiyana Ehmed hate weşandin.

Mehrecana Helbêsa Kurdî li Qamişlo Lidar ket

Di roja 7/11/2014an li hola Melekiyê li Qamişlo Mehrecana Helbêsa Kurdî ya nozdemîn û bi amadebûna hejmarek mezin jî nivîskar, rewşenbîr, û helbestvanan lidar ket, di mehrecanê de bêtrî 60 helbestî jî yên kilasîk û nûjen hatin xwendin, û tî de helbestvan Narîn Umer bê ku amade bibe hate xelatkirin.

Yazdeh Helbestvan Şevbuhêrkekê Ji Bo Kobanî Lidar Dixin

Li navenda Subarto di roja 6/11/2014an 11 helbestvan civiyan û gelek helbest li ser berxwedana Kobanî xwendin. Helbestvan jî ev bûn: Ismaîl Kûsa, Zeyneb Xoco, Merwan Şêxê, Cîwanê Ebdal, Cîwan Hemê, Şînda Ehmed, Zîbêr Mexso, Fayîz Ehmed Ebdî, Elî Ehmed, û Mihemed Bîco bû. Di dawîya şevbuhêrkekê de helbestvan Ehmed Heyder gotinek bi navê Yekîtiya Nivîskarên Kurd xwend û tî de de spasîya kesên beşdar kir.

"Da'îş" li Mûsilê vîrûsa (IBOLA) belav dike

Çekdarên rêxistina radikala a bi navê Dewleta Islami ya Iraq û Şamê (Da'îş), yê ku ji Efrîqayê hatine, vîrûsa IBOLA li nava xelkê Mûsilê belav dikin. Çavkaniyên pişîşk ji nav Mûsilê ji çend dezgehên medyayê re ragehandin ku, hejmarek ji çekdarên "Da'îş" yê ku ji welatên Efrîqayê tevî rêzên wê bûne, helgirê vîrûsa IBOLA ne û ew vîrûs li nava xelkê Mûsilê jî êdî belav dibe.

Li gor çavkaniyên pişîşkî, niha herî kêm 15 çekdarên "Da'îş" hene ku helgirê vîrûsa navborî ne. Lê heta niha tu daxwiyaniyê fermî ji aliyê Wezareta Tendirûstiyê ya Iraqê ve nehatîye dayîn ku hebûna wê vîrûsê li Mûsilê piştrast bike. IBOLA, vîrûseke metirsîdar e ku mirov pê dikeve, cara yekem di sala 1976'an de li çend welatekî Efrîqayê derket, bi riya henase-axaftinê te veguhestin, kesê ku wê vîrûsê jî helgire ku di demek kurt de neyê çareser kirin, canê xwe jî dest dide.

Wezareta Tendirûstiyê derbarê rewşa koçberan de hişyarî da

Rêveberê Giştî yê Karûbarên Tendirûstiya Hewlêrê hişyarî ji xirabîya rewşa derbîder û koçberên li Herêma Kurdistanê da û daxwaz ji rêxistinên navdewletî kir ku alîkariya hikûmeta Herêma Kurdistanê di hawarhatina koçberan de bikin. Dara Xoşnav di daxwaniyekê de ragihand ku, tevî ku rewşa tendirûstî baş e û heta niha ti neveshî û bela belav nebûne, lê rewş metirsîdar e ji ber nebûna paqijiyê.

Navborî aşkere kir ji ku, Wezareta Saxlemiyê ya Herêma Kurdistanê hemû pîvan standine bo rêgirtin li belavbûna nexweş û belayan di nava kampên de û got: "Timên mezin bo serdana kampên koçberan hatine pêkanîn, ku rojane alîkarî û xizmetguzariyên pêwîst pêşkêş dikin." Rêveberê Giştî yê Karûbarên Tendirûstiya Hewlêrê diyar kir ji ku, li kampên Xanikê, Şariya û Batilê li parêzgeha Dihokê navendên tendirûstiyê 24 demjimêran vekirî ne û kar dikin û desthilatên xweçihî li her parêzgehekê şirketên taybet ên paqijkirinê kirê kirine ji bo paqijkirina kampên.

Zarokên Mersinê Ji Bo Zarokên Kobani Listok Çêkirin

Li Mersinê zarokên dijîn korsa Navenda Jinan ÎŞTARê ji bo zarokên Kobaniyê listok çêkirin. Xwendevanên Navenda Jinan ji bo zarokên hemalîyên xwe yê ji Kobani xebitin.

Listokên ji aliyê zarokan ve hatin çêkirin de ji aliyê nûnerên Navenda Jinan ve bihiştin zarokên penaber ên li Pirsûsê. Perwerdekar Gulbahar Gozel û Munevver Urun ragihandin ku ji

bo penaberên hatin Mersinê alîkariyên mirovahi jî ber hev kirine û dane wan.

Perwerdekar diyar kirin da ku ew zarako keyfxweş bibin û zarokên korsan wan jî di mijarên wisa de hestiyar bibin çalakiyê wisa pêk anîne.

ÎŞTAR, îrediyê Şaredariya Akdenizê ye. Li Pirsûsê (Suruç) derdorê 200 hezar penaberî Kobaniyê dijîn.

Viza Di Navbera

Iraq û Tirkiyeyê De Namine

Her du welatên Iraq û Tirkiyeyê rêkeftin ku vîzayê di navbera xwe de nehêlin. Medyaya Tirkiyeyê belav kir ku, Wezîrê Derve yê Iraqê İbrahim Ceferî û Wezîrê Derve yê Tirkiyeyê Mevlüt Çavuşoğlu rêkeftin li ser wê yekê ku di dema serdana welatîyên her du welatan de pêwîstî bi vîzayê nebe. Ev pêngav piştî başbûna têkeliyên di navbera Enqere û Bexdayê de tê, ew jî piştî ku Serokwezîrê Iraqê Nûrî Malîkî ji desthilat çû û hikûmeta nû ya bi serokatîya Serokwezîrê nû Heyder Ebadî hat avakirin. Tê caverê kirin ku nemana vîzayê di navbera Iraq û Tirkiyeyê de, pêwendiyên bazirganî di navbera wan de bervê pêşde bibe ku niha rêjeya wê bazirganîyê 12 milyar dolar e.

GAZIYA MİDYA
Salih Giştî
قامشلي . الشارع العام . مقابل الجمارك
450076

Kurdî Xweş e

Avfirê نافرۆد
Bedenkirin ههکهه
Binpêkirin خههه
Bîrûberwêrî – pîrînsip مبههه
Cebilxane عههه
Sotemenî ووهه

Dûrxistin ابعهه
Palvedan اعهه
Komelnasî علم اجتماع
Pîrotêst احتجاج
Jiberçûn اجههه

Mamik ???

- Qubba bê kutek?
- Simê gê tije xwê.?
- şiva ter li guher.?
- Xanima ser kursî, dixwe nanê tisi?
- Ezmanê darîn e, bertê dibarinê?

Bersiva hejmarê 6an
Kaxez – Tiving – Teyare - Dev û diran - Hejîr

Ne Her

- *Ne her çiya, bi dar û bere .
- *Ne her bîr, ava wê tê vexwarin .
- *Ne her kesê bi şaşik û cibe şêx e .
- *Ne her kes dikare comerdiyê bike .
- *Ne her çêlek xweş doşe .
- *Ne her tîlûr, goştê wî tê xwarin .
- *Ne her quba sipî ziyaret e .
- *Ne her gul, bîndar e .
- *Ne her çîle, şîlî û barane .
- *Ne her zîmanê şêrîn, rastgo ye

Zûbêj

Tu dikarî sê caran, zû li ser hev bêjî:
Ez çûme mala mele remezana, min go:
Ka mera mala mele remezana li mal e.
Go: mera mala mele remezana li merê ye.

XAÇERÊZ

- ASOYÎ:**
- 1- Ji bo ragihandinê çap dibe.
  - 2- Dîn, çiyayekî bakur.
  - 3- Tayên pîrepîrê (vajî).
  - 4- Wek hev, herêmeke kurdî bi zaravêyê xwe binav dibe.
  - 5- Ken (bê dengdêr), daçek (vajî), mûyên rû.
  - 6- Peyal hûr kir.
  - 7- Tersi ceng (vajî).
  - 8- Peleke bi lez li ser têt nivandin duvre têt avêtin.

- STÛNÎ:**
- 1- Rewşenbîr.
  - 2- Kesê bi olê pabend e, tu (tewandî).
  - 3- wekhev.
  - 4- Welatekî Asyayê (vajî).
  - 5- Dewarê nêr (vajî), şufêr (vajî).
  - 6- Welatê Firewnan, çemekî li Misrê ye.
  - 7- Paşdaçek (vajî), genimê hêrtî ye.
  - 8- Çînî (belawela), bide min.

	1	2	3	4	5	6	7	8
1								
2								
3								
4								
5								
6								
7								
8								

Hejmarê Bûrî

	1	2	3	4	5	6	7	8
1	M	I	Ş	T	E	N	Û	R
2	Û	J	Ê	M	A	A		
3	Z		R		A	M	E	D
4	E	W	A	N		E	R	Ê
5	X	A	N	I	M		Ê	R
6	A		Î	J	I	B		I
7	N	Û		A	L		O	K
8	E		A	D	A	R		